

тися, хоча і закінчує своє життя «подорожжю в Америку». Рогожин, «злий двійник» князя Мишкіна, не є абсолютно негативним персонажем, і в ньому є те, що зближує його з князем, розвиває їхню дружбу. Микола Ставрогін, навіть після скоєння своїх страшних злочинів, теж здатен відчувати каяття. Кожен значний персонаж Достоевського є Людиною, в душі якої бореться добро і зло, і саме в перемозі добра вбачає своє філософську місію автор. Саме через істину у красі доводить Достоевський, що необхідно бачити добро у людині, що Бог присутній у кожному з нас, і саме любов має допомогти побачити, відчути його.

РЕАЛІЗАЦІЯ МОДУСУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ЛІТЕРАТУРНОМУ ТВОРІ

Урись Тетяна Юріївна,
tvoja.tet@gmail.com

Характерною особливістю сучасних наук в Україні стала поглиблена увага до проблем національної ідентичності, викликана, насамперед, посиленням тенденцій до усвідомленого зростання національної самосвідомості та розуміння необхідності національної ідентичності як засадничої складової державотворення. Саме тому вона усе частіше стає предметом поглибленого зацікавлення як вітчизняних, так і зарубіжних науковців різних галузей: філософії (І. Грабовська, О. Лісовий, Ф. Медвідь та ін.), психології (Г. Гартман, К. Горні, Е. Еріксон, Я. Ласло, З. Фрейд та ін.), етнології та соціології (Н. Глебова, М. Гібернау, Г. Дисеринк, Е. Сміт та ін.), політології (А. Колодій, І. Лисяк-Рудницький, Дж. Сітрін, О. Шморгун та ін.) тощо.

Метою розвідки є концептуалізація поняття «модус національної ідентичності» в художній літературі та визначення теоретичних складників-конструктивних домінант естетичного втілення й функціональних аспектів його реалізації в літературному творі.

Художній твір є не лише одним із найкращих способів самовияву творчої особистості, але й одним із найголовніших засобів творення національної ідентичності. Процес ідентифікації має філософсько-психологічну основу: філософська зумовлена світоглядом, місцем народження, релігією, культурою особи, вибором життєвих орієнтирів, співвідношенням суспільних та особистих цінностей, а психологічна — внутрішніми психологічними процесами, особливостями, темпераментом, характером людини тощо. Національна ідентичність є результатом процесу свідомо-підсвідомого ототож-

нення особистості зі своєю нацією, процесу самоутвердження особистості як носія відповідної культури, усвідомлення власної причетності до системи її цінностей (мови, етичних норм, культурної спадщини тощо). В існуванні зв'язку між психо-соціальним концептом «національна ідентичність» та художньою літературою сумніватися не доводиться. Е. Сміт вважав, що саме література є важливим джерелом формування та становлення національної ідентичності, оскільки акумулює в собі глибину людської свідомості, історичну пам'ять, ментальність, національний характер народу [6]. Творчість митця є вираженням його світогляду, його філософії життя, а отже, і віддзеркаленням його ідентичності, зокрема й національної. Тому наявність модусу національної ідентичності в літературному творі є достатньо аргументованим, і в історії української літератури є безліч тому прикладів. Метою такої літератури є формування національної свідомості соціуму, вплив на його розвиток та сприяння його консолідації.

Національна ідентичність в Україні досліджувалася, зокрема, у контексті класичної філософії національної ідеї (націософії). Поряд із психологами, соціологами, етнологами, політологами, геополітиками до неї прямо чи опосередковано зверталися й літературознавці: С. Андрусів, О. Веретюк, М. Жулинський, М. Іванишин, П. Іванишин, М. Костомаров, І. Нечуй-Левицький, Л. Сенік та ін. У площині їхніх наукових розмислів — проблеми збереження та розвитку нації в усіх сферах її проявлення (мистецтво, культура, література). Зокрема, С. Андрусів досліджувала модус національної ідентичності на прикладі творчості західноукраїнських письменників [1]. О. Веретюк, розглядаючи цю проблему щодо художнього твору та його автора, дійшла висновку, що національна належність автора накладається і на його твір [2, с. 69]. О. Романенко аналізувала українську національну ідентичність в історико-літературному контексті 1985—2015 рр., визначаючи етапи її формування та основні домінанти взаємин історії та літератури як наративів [5]. Н. Лисак, вивчаючи цей аспект, відзначила, що національні образи можуть слугувати своєрідними культурними і текстуальними маркерами, які апелюють до національної ідентичності автора і читача [4]. М. Іванишин, аналізуючи розвідки С. Андрусів, В. Моренця, Н. Шумило, Л. Сеніка, Ю. Мариненка й О. Вертія, окреслила особливості розвитку націоналогічної інтерпретації в постколоніальному літературознавстві [3, с. 76].

Художня література характеризується наявністю гостро вираженого модусу національної ідентичності і проявляється через систему елементів як на змістовому, так і на формальному рівнях художнього твору. На змістовому рівні поетичного тексту він проявляється у мотивах, через які автор передає думки й почуття, а реалізація будь-якого мотиву, в свою чергу, залежить від емоційного «Я» автора — ліричного героя. Отже, одним із ха-

рактерних визначників цього модусу є ліричний герой, що ідентифікує себе зі своєю нацією та репрезентує модус національного буття самого автора. На структуральному (формальному) рівні твору модус виражається, зокрема через наявність національних образів, символів, архетипів, топонімів. Серед формальних особливостей варто відзначити і його заглибленість в етнічну пам'ять, дохристиянську міфологію, замовляння, обрядові дієства, наявність у творі фольклорного пласту, символічного підтексту та архетипного наповнення.

Список використаних джерел:

1. Андрусів С. Модус національної ідентичності: Львівський текст 30-х років ХХ ст.: [монографія] / Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2000, Тернопіль: Джура, 2000. — 340 с.
2. Веретюк О. Скажи мені, хто я? (Проблема національної ідентичності літератури, літературного твору та його автора) // Слово і час. 2005. № 12. С. 69 — 73.
3. Іванишина М. Дискурс національної ідентичності в українському постколоніальному літературо-знавстві: монографія. Дрогобич: Посвіт, 2015. 208 с.
4. Лисак Н. Національна ідентичність та національні образи в літературі: розходження і точки дотику// Наукові праці [Чорноморського держ. ун-ту ім. Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Сер.: Філологія. Літературознавство. 2011. Т. 168. Вип. 156. С. 76-80.
5. Романенко О. Ідентичність нації та тексту: як сучасна українська література формує інтенсивні образи національної ідентифікації // Літературний процес: методологія, імена, тенденції. Філологічні науки. 2016. № 7. С. 112 — 120.
6. Сміт Е. Національна ідентичність. Пер. з англійської П. Тарашука. К.: Основи, 1994. 224 с.

ЖИВАЯ КНИГА: ЛИТЕРАТУРА КАК СПОСОБ ПРЕОДОЛЕНИЯ ОДИНОЧЕСТВА

Устенко Виталина Владимировна,
psyvitalina@gmail.com

Нет человека, который был бы как Остров, сам по себе,
каждый человек есть часть Материка, часть Суши;
смерть каждого Человека умаляет и меня, ибо я един со всем Человечес-
твом, а потому
не спрашивай, по ком звонит колокол: он звонит по Тебе.
Джон Донн [4]

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»
Факультет соціології і права
Кафедра філософії

**Міжнародна науково-практична
конференція
«Філософія і художня література
в хронотопі технічного вузу»**

8 листопада 2018 року

(Збірник матеріалів)

Київ - 2018

УДК 82:1]378.6:62](062)

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Філософія і художня література в хронотопі технічного вузу» (8 листопада 2018 р., м. Київ) / Укладачі: Б.В. Новіков, О.В. Гавва, С.В. Алушкін – К.: ТОВ НВП «Інтерсервіс». – 144 с.

Матеріали конференції містять результати досліджень, спрямованих на теоретичне та практичне вирішення проблем, пов'язаних із визначенням місця й ролі художньої літератури і філософії у житті сучасного технічного вузу і суспільства в цілому. До матеріалів включено публікації фахівців у галузях філософії, філології, соціології, естетики, співробітників музеїв, бібліотек та ін.

ISBN 978-617-696-819-1

Думка укладачів може не збігатися з думкою авторів матеріалів. Відповідальність за зміст матеріалу, а також за порушення принципів академічної доброчесності несуть автори публікацій. Матеріали подано в авторській редакції.

Укладачі:

Б.В. Новіков

О.В. Гавва

С.В. Алушкін

Оформлення обкладинки:

Каракуца М.Г.

(maria.karakutsa@gmail.com)

Комп'ютерна верстка:

Піхорович У.В.

(ulianna1992@gmail.com)

ISBN 978-617-696-819-1

ЗМІСТ

3	БОЛГАРСКАЯ ЛИТЕРАТУРА — УТВЕРЖДЕНИЕ ВЫСШИХ ЦЕННОСТЕЙ БЫТИЯ. Angelova V.
7	БАЖАННЯ ІРОНІЗУВАТИ ТА ІРОНІЯ БАЖАННЯ В МИСТЕЦТВІ. Алушкін С.
9	ПОЕЗИЯ МИХАЙЛЯ СЕМЕНКА ЯК ПРОЕКТ ФУТУРИЗМУ. Балакірова С.
11	ПОЧЕМУ ЛЮДИ МЕНЯЮТСЯ? Бедина Д.
14	И ШО? Босенко А.
16	АРХЕОЛОГИЯ ДУХА КАК ИНСТРУМЕНТ НЕ ТОЛЬКО МУДРОСТИ, НО И ЛИЧНОЙ СИЛЫ ОБРЕТЕНИЯ. Велес В.
19	ПРО ОБ'ЄКТИВНІСТЬ ПИСЬМЕННИЦЬКОГО СТИЛЮ. Гавва О.
21	ПРИНЦИПЫ ОБУЧЕНИЯ ЛИТЕРАТУРЕВ СОВРЕМЕННОМ МИРЕ. Гераимчук И.
24	КУДА И КАК ДВИЖЕТСЯ ЛИТЕРАТУРНАЯ КРИТИКА? Григорьева Л.
27	МОТИВИ СНУ У РОМАНІ В. ДАНИЛЕНКА «КОХАННЯ В СТИЛІ БАРОКО» Гундована Н.
29	К МЕТАФИЗИКЕ ОБРАЗНОГО МЫШЛЕНИЯ. Девтеров И.
32	ЧОМУ ВИНИК ГУРТОК СТАНКЕВИЧА? Демарьев О.
34	АНТИУТОПІЧНИЙ СВІТ У РОМАНІ «РІВНЕ/РОВНО/СТІНА.НІБИТО РОМАН» ОЛЕКСАНДРА ІРВАНЦЯ. Денисюк С., Мокієнко К.
37	ДО ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРИЙМЕННО-ІМЕННИКОВИХ ТЕМПОРАЛЬНИХ СТРУКТУР У ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ. Деревянко Л.
39	ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ. Євдокимова Т.
41	ДЕЩО ПРО РOLЬ ЛІТЕРАТУРИ У САМОПОРОДЖЕННІ ЛЮДИНИ. Загорський М.
44	ЧТО НЕ ТАК С СОВРЕМЕННЫМ ИСКУССТВОМ? Ильин И.
47	НЕОБХІДНІСТЬ ІСТОРИЧНОГО ПІДХОДУ У ВИВЧЕННІ МОВ. Каракуца М.
49	ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА ЯК СПІЛКУВАННЯ: ПОДОРОЖУЮЧИ У ЧАСІ ТА ПРОСТОРАХ КУЛЬТУРИ. Коваль О.
51	ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА ЯК ФЕНОМЕН БУТТЯ ЛЮДИНИ. Ковальчук Н.
53	АЛЕГОРИЧНА РЕФЛЕКСІЯ СВОБОДИ У ТВОРЧОСТІ А. ДЕ СЕНТ-ЕКЗЮПЕРІ. Колотило М.
55	КРОСС-ОПУСНИЙ ХУДОЖНІЙ СВІТ ЯК УНІВЕРСАЛІЗАЦІЯ АВТОРСЬКОГО ХУДОЖНЬОГО СВІТУ. Корнеева Л.
57	ЩОДО ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФІЇ В ТЕХНІЧНОМУ ВИШІ. Коротіч Г.
60	ФИЛОСОФИЯ НАУКИ КАК ОДНА ИЗ РЕАЛИЗАЦИЙ НАУЧНОЙ ФИЛОСОФИИ. Кузнецов В.
62	ПЕРЕТВОРЕННЯ ФУНКЦІЇ ЗНОВ У ЛЮДИНУ. Куцик К.
63	ФОНД ТЕКСТОЛОГІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ SOKRAT.ONLINE. Лис Б.
68	ГОГОЛЬ НАД СЛАВЯНОФИЛЬСТВОМ И ЗАПАДНИЧЕСТВОМ. Луценко Б.
70	ПИТАННЯ ЗАРОДЖЕННЯ «МИСТЕЦТВА ДЛЯ МИСТЕЦТВА» В УКРАЇНІ. Мамчур Я.

- 72 ТЕХНИКА ЧУВСТВЕННОГО. Мельникова А.
75 ЛІТЕРАТУРНА
СПАДЩИНА ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО У ВИСТАВКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
ПЕДАГОГІЧНОГО МУЗЕЮ УКРАЇНИ (ДО 100-РІЧЧЯ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬ-
КОГО). Міхно О.
- 78 ЗАЧЕМ ЧИТАТЬ ХУДОЖЕСТВЕННУЮ ЛИТЕРАТУРУ. Москаленко. К.
82 ПРО СВОЄЧАСНІСТЬ ПОЛІТЕХНІЗМУ. Муратова І.
85 РЕНЕСАНСНИЙ ЧИ БАРОКОВИЙ ГЕРОЙ: СВИТОГЛЯДНИЙ ВИБІР
СТУДЕНТА. Ніколова Н.
- 87 ПОЕЗІЯ (І ТРИШЕЧКИ ПРОЗА) ЯК ЗАРИМОВАНА ДІАЛЕКТИКА. Новіков Б.
90 ТВОРЧЕСКАЯ ИГРА КАК СПОСОБ НАХОЖДЕНИЯ РЕШЕНИЯ. Панченко О.
91 ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ РОЛІ ЖІНКИ В СУСПІЛЬСТВІ
В ПОВІСТІ О. КОБИЛЯНСЬКОЇ «ЛЮДИНА». Паршак О.
- 93 ВНИМАНИЕ К ИНДИВИДУАЛЬНОСТИ КАК УСЛОВИЕ ВОСПИТАНИЯ
ВСЕСТОРОННЕ РАЗВИТОЙ ЛИЧНОСТИ. Пигуль В.
95 ЧИ ТРЕБА ВЧИТИ ІНЖЕНЕРА МРІЯТИ? Піхорович В.
99 ЕКОЛОГІЯ КУЛЬТУРИ КПІ КРІЗЬ ПРИЗМУ ХРОНОТОПУ ОЙКУМЕНИ.
Покулита І.
- 100 УЯВНА РЕАЛЬНІСТЬ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ ЯК СПОСІБ ОСМИСЛЕННЯ
СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ: СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ
ЗМІСТ СУЧАСНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ПОСЕЛЕНЬ. Петрова С.
- 102 ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА ЯК СКЛАДОВА
ДУХОВНОГО ЖИТТЯ ЛЮДСТВА. Потіщук О.
- 104 ЛІТЕРАТУРА І ФІЛОСОФІЯ: ЛІНІЇ ДЕМАРКАЦІЇ. Препотенська М.
107 ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ ТЕХНІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ
СУЧАСНОЇ МОЛОДІ. Прохорова В.
- 109 РОЛЬ ФИЛОСОФИИ В ОБЩЕСТВЕННОЙ ПРАКТИКЕ. Рубан Д.
112 КОГНІТИВНИЙ ПІДХІД ДО ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ. Рубанець О.
113 ТРАГЕДІЯ ЯК ФОРМА ПОЕТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ У «ПОЕТИЦІ»
АРИСТОТЕЛЯ. Руденко Т.
- 116 РІДКІСНІ ВИДАННЯ З ФІЛОСОФІЇ У ФОНДАХ ПЕДАГОГІЧНОГО МУЗЕЮ
УКРАЇНИ. Рудницька Т.
- 118 ЧЕЛОВЕК ИЛИ ИНСТРУМЕНТ? Славицкий А.
121 ФІЛОСОФІЯ ПЕРЕКЛАДУ: «DER ERLKÖNIG» ЙОАННА-ВОЛЬФґАНґА ГЕТЕ
В ІНТЕРПРЕТАЦІЯХ ПАНТЕЛЕЙМОНА КУЛІША І МАКСИМА РИЛЬСЬКОГО
ЯК ВІДПОВІДНІСТЬ УКРАЇНСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ НЕСВІДОМОМУ.
Смольницька О.
- 124 ЛІТЕРАТУРНА ТВОРЧІСТЬ ДОСТОЄВСЬКОГО У СВІТЛІ СВІТОВОЇ
ФІЛОСОФІЇ. Ставряні С.
- 126 РЕАЛІЗАЦІЯ МОДУСУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В
ЛІТЕРАТУРНОМУ ТВОРІ. УрисьТ.
- 128 ЖИВАЯ КНИГА: ЛИТЕРАТУРА КАК СПОСОБ ПРЕОДОЛЕНИЯ
ОДИНОЧЕСТВА. Устенко В.
- 131 УТОПИЧЕСКОЕ МЫШЛЕНИЕ И ОБЩЕСТВЕННАЯ ПРАКТИКА. Устенко А.

- 133 ВІЗУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ П'ЄСИ О. МИКОЛАЙЧУКА-НИЗОВЦЯ
«ДИКИЙ МЕД У РІК ЧОРНОГО ПІВНЯ». Федик Т.
- 135 ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА ЯК ПОЛЕ ПІЗНАННЯ, РЕІНТЕРПРЕТАЦІЙ ТА
ПРОГНОЗУВАННЯ ПРОЕКТІВ БУТТЯ СОЦІУМУ. Федорова І.
- 138 ПРОБЛЕМА «НОВОГО ИСКУССТВА» В ОБЩЕСТВЕ. Хмельницкая М.
- 139 КОЛЕКТИВНЕ ВИВЧЕННЯ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ
У ВИЩІЙ ШКОЛІ. Ярошик А.

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»
Факультет соціології і права
Кафедра філософії

**Міжнародна науково-практична
конференція
«Філософія і художня література
в хронотопі технічного вузу»**

8 листопада 2018 року
(Збірник матеріалів)

Підп. до друку 02.10.2018 р. Формат 60х84/16.
Ум. друк. арк. 9,125. Тираж 80 пр. Зам. №02-10/18.

Видавець: ТОВ «НВП «Інтерсервіс»
вул. Бориспільська, 9, м. Київ, 02099.
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру України
суб'єктів видавничої справи ДК №3534 від 24.07.2009 р.

Виготовлювач: СПД «Андріївська Л.В.»
вул. Бориспільська, 9, м. Київ, 02099.
Свідоцтво серія ВОЗ № 919546 від 19.09.2004 р.